

Motion till riksdagen
2010/11:So501

av **Barbro Westerholm (FP)**

Lagstiftningsfrågor om barn födda efter värdmödraskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en anpassning av lagstiftningen om adoptioner så att den tar hänsyn till förhållandena för barn som kommit till genom värdmödraskap.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av internationell reglering av ersättningen till värdmodrar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av forskning om situationen för barn som kommit till genom värdmödraskap, deras värdmodrar och deras föräldrar.

¹ Yrkande 1 hänvisat till CU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Den medicinska tekniken har utvecklats så att det är möjligt för par som av olika skäl själva inte kan få barn ändå kan bli föräldrar genom surrogatmödraskap, eller som jag hellre vill kalla det värdmödraskap därför att surrogat för många är en nedsättande term, står för något sekunda. De som önskar barn genom värdmödraskap är dels heterosexuella par där kvinnan inte har någon livmoder eller en skadad sådan, dels homosexuella par som visserligen har laglig rätt att adoptera barn men funnit att några barn inte finns att tillgå.

Det finns två olika former av värdmödraskap. Den ena innebär att ett utanför kroppen befruktat ägg införs i en annan kvinnas (värdmammans) livmoder där fostret utvecklas. Värdmammans som föder barnet är inte genetisk mor och barnet lämnas sedan till de genetiska föräldrarna eller föräldern. Den andra är då en kvinna insemineras med sperma från en man och sedan lämnar över barnet till mannen och eventuell partner. Kvinnan är i det fallet barnets genetiska och biologiska mamma.

Värdmödraskap är inte tillåtet i Sverige, däremot i ett antal andra länder, bland annat Belgien, Georgien, Indien, Nederländerna, Storbritannien, Ukraina och några delstater i USA. Svenska par och ensamstående använder sig nu av möjligheten att få barn genom värdmödraskap i dessa länder. Genom ideella insatser och information på nätet (www.donor.se) förmedlas kunskap till personer som önskar barn på detta sätt om var möjlighet finns att finna värdmammor och vilka juridiska problem som kan möta dem när barnet är fött.

Hur många barn som kommit till Sverige efter värdmödraskap är inte känt men känt är de juridiska problem barnen och de vuxna som ser sig som deras föräldrar möter. Det regelverk som finns i Sverige är inte anpassat för värdmödraskapssituationen, och regelverket krockar dessutom med dem som finns i de länder där barnen fötts. Barnen måste adopteras men adoptionslagarna är inte anpassade för denna situation. Det i sin tur påverkar möjligheterna till föräldraledighet och försäkringar.

Det som inte heller är rättsligt definierat är värdmammans rättigheter till hälso- och sjukvård och försäkringar. Det är förbjudet att ta betalt för organ donation, men det är uppenbart att det förekommer att värdmammans inte bara ersätts för den hälso- och sjukvård och de försäkringar hon behöver utan också får ersättning för att hon föder barnet. Det innebär att barn kan bli en "försäljningsvara", vilket är lika oacceptabelt som att ta betalt för organ donation. Denna fråga bör därför aktualiseras internationellt i forum som inom FN-systemet, Europarådet och EU.

Mycket litet är känt om mödrarnas, barnens och föräldrarnas situation, och forskning bör därför initieras kring frågor som vilka fysiska och psykiska konsekvenser det får att bära och föda ett barn som sedan ska lämnas bort. Hur reagerar omvärlden gentemot barnen när det blir känt att de fötts av en värdmamma?

Även om värdmödraskap inte är tillåtet i Sverige finns barn som fötts genom värdmödraskap och deras föräldrar i Sverige och de kommer att fortsätta att finnas och bli fler. Det är därför angeläget att en utredning kommer till

Fel! Okänt namn på

stånd om hur lagstiftningen bör anpassas till denna nya verklighet. Det är också angeläget att Sverige aktualiserar frågan om ersättning till vårdmammorna internationellt och att forskning om barnens, mödrarnas och föräldrarnas situation kommer till stånd.

Stockholm den 27 oktober 2010

Barbro Westerholm (FP)